

Okul Öncesi Çağı Çocuklarının Trafik Bilgi ve Algıları

Traffic Knowledge and Perceptions of Pre-School Age Children

Seda HATIPOĞLU*

Özet

Okul öncesi eğitim; çocuğun doğduğu günden temel eğitime başlandığı güne kadar geçen 0-6 yaş arasındaki dönemi kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında çok önemli bir yeri olan bedensel, sosyal, duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, bu doğrultuda kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir.

Trafikte yaşadığımız problemlerin birçoğunun trafik eğitimi eksikliği yüzünden oluştuğu ortadadır. Trafik konusunda, bireyin hayatının her evresinde alacağı eğitim bir şeyler kazandırmakla birlikte, okul öncesi dönemde alacağı bilinçli trafik eğitimi, bireyin trafik kurallarına uymasını bir alışkanlık ve yaşam tarzı olarak görebilmesini sağlayacaktır.

Bu çalışmada, Türkiye’de okul öncesi çocukların trafik bilgi ve algıları, 3-6 yaş arası 804 çocuğa uygulanan anket yardımıyla saptanmış; eksik ve yanlışlar tespit edilerek daha doğru ve kalıcı bir trafik eğitimi için yapılması gerekenler tartışılmıştır.

Anahtar sözcükler: çocuk, okul öncesi, trafik eğitimi

Abstract

Pre-school education of children, which lasts until they began to their primary education, covers a period of the time between the ages of 0 and 6. This is the most important period of time in which they developed most of their physical, emotional, mental, social and linguistic skills, and their personality.

It is apparent that a big part of traffic problems occurs due to the lack of traffic education. Although it is important to have traffic education in all ages, the pre-school education helps them to acquire a habit of obeying the traffic rules and affects their behaviors.

In this study, the traffic information and perception of pre-school age children in Turkey is determined with the help of a survey applied to 804 children between aged 3-6; the missing and mistakes are identified, and the steps for a more accurate and permanent traffic education are discussed.

Keywords: child, pre-school, traffic education

* Yrd. Doç. Dr. G. Ü. Trafik Planlaması ve Uygulaması A.B.D.

Giriş

Eğitim, belirlenen hedefler doğrultusunda bireylerin yaşantılarında, davranışlarında değişiklikler oluşturma sürecidir (Özdemir, 2004: 144). Okul öncesi eğitim, çocuğun doğduğu günden temel eğitime başlandığı güne kadar geçen 0-6 yaş arasındaki dönemi kapsayan ve çocukların daha sonraki yaşamlarında çok önemli bir yeri olan, bedensel, sosyal, duygusal, zihinsel ve dil gelişimlerinin büyük ölçüde tamamlandığı, bu doğrultuda kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilir (Hatipoğlu, 2002: 501). Araştırmalar, okul öncesi eğitimin çocuk gelişimini ve ondan sonraki eğitimi olumlu ya da olumsuz yönde etkilediğini ve sistemli bir okul öncesi eğitimin yaşamın diğer kademelerindeki başarıyı arttırdığını kesin olarak ortaya koymuştur (Tütüncü, 2001: 1).

Trafik güvenliği eğitimi; yasal koşulların belirlediği trafik kurallarını, kişinin yaşantısı sırasında doğal davranışlar şekline dönüştürebilmek, kişilerin can ve mal güvenliğini sağlamak için yapılması gereken çalışmaların tümüdür (Sönmez, 1991: 392).

Kişisel, sosyal, duygusal, zihinsel gelişimin ve kişiliğin şekillenmeye başladığı okul öncesi dönemde verilen trafik eğitimi son derece önemlidir. Emniyet kemeri takmamak, hız sınırının aşılması gibi genel trafik kurallarının ihlal edilmesi ilerleyen yaşlarda artık kalıplaşmış ve alışkanlık sonucu sergilenen hareketler olmakta ve belli bir yaştan sonra kazanılan olumsuz davranışların eğitime değiştirilmesi çok zor olmaktadır. Erken yaşlarda başlayan trafik eğitimi çocukların doğru ve güvenli davranış modellerini öğrenmesi, bunların benimsenip hayat tarzı haline getirilmesi açısından etkili olmaktadır. Bilgi ve beceriler ne kadar küçük yaşlarda öğrenilip uygulanırsa o derece kalıcı olmaktadır (Alisinanoğlu, 2009: 16).

Çocuklara verilen trafik eğitiminde göz önünde bulundurulması gereken en önemli şeylerden biri, çocuğun aldığı bu eğitimi, yetişkin yaşlarında yaşam tarzı olarak benimsemesini sağlayabilmektir (Pampal, 1997: 307). Bunun için çocuğun trafik içinde tedbirli ve kurallara dayanan pozitif davranışını bir korkaklık olarak görmemesini sağlamak, kazalardan, tehlikeli durumlardan ve kazaya yakın olaylardan korunma ve karayolunda tedbirli olmanın, diğer yaygın olan iyilikler gibi onun sahip oldukları meziyetlerden biri olduğunu hissettirmek gereklidir. Bu duyguyu çocuğa aşılayabilmek çocuğun hem bu yaşlarında hem de yetişkin yaşlarında trafik içinde güvenli hareket edebilmesi için en az trafik kurallarını bilmesi kadar önem taşımaktadır.

Türkiye’de, 0-14 yaş arası çocukların, trafik kazaları sonucu hayatlarını kaybetme oranı %14,7’dir.

Bu oranın Almanya’da %4,09, İngiltere’de %5,86, A.B.D.’inde %6,59, Yunanistan’da %2,89 olduğu göz önüne alındığında, ülkemizde çocukların trafik eğitimi ve trafik güvenliği konusunda bir şeylerin yapılamadığı ya da eksik veya yanlış yapıldığı ortadadır (EGM, 1999).

Yöntem

Bu çalışmada, okul öncesi çocukların trafiğe bakışları, trafik terim ve kurallarını algılayışları ve trafik içindeki davranışlarının belirlenmesi için 3-6 yaş arası çocuklara anket uygulaması yapılmıştır (Yelmen, 2010: 26). Anket, açık uçlu 11 sorudan oluşmaktadır.

Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini Türkiye’deki 3-6 yaş arası çocuklar oluşturmaktadır. Çalışmanın örneklemini için 6 ayrı bölgeden 6 ayrı il seçilmiştir. Bu illerde farklı gelir gruplarına hitap eden 3’er okul öncesi eğitim kurumu belirlenmiş, toplamda 18 okul öncesi eğitim kurumunda anket uygulaması yapılmıştır. Anketin uygulandığı iller, Erzurum, Diyarbakır, İstanbul, İzmir, Ankara ve Samsun’dur.

Anket, toplam 1200 öğrenci üzerinde uygulanmış, ancak 804 öğrenciden cevap alınabilmiş ve değerlendirme buna göre yapılmıştır. Anket, çocuğun yanında gözetmen öğretmen veya psikolog olması kaydıyla ayrı bir odada tek başına olarak yapılmış ve 8 aylık bir sürede tamamlanmıştır.

Varsayımlar

Araştırma kapsamında anket uygulanan 804 çocuğun, Türkiye’deki okul öncesi çocukların trafiğe bakış ve davranışları ile ilgili genel eğilimi yansıttığı varsayılmıştır.

Bu yaş grubunda cinsiyetin sonucu etkileme düzeyinin anlamlı olmayacağı düşünüldüğünden sonuçlar cinsiyet ayrımı yapılmadan değerlendirilmiştir.

Anketten elde edilen sınıflanmamış verilerin analizinde Statistical Package Social Sciences paket programı kullanılmıştır.

Bulgular ve Yorumlar

Bulgular, çocukların trafikle ilgili sorulara verdikleri cevaplar üzerinden ortaya konulmuş ve yorumlanmıştır.

Çocuklara “trafik” denilince aklınıza ilk ne geliyor diye sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 1’de özetlenmiştir.

Tablo 1

“Trafik Nedir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Yolda arabaların sıkışması	208	25.9
Arabaların gittiği yer	126	15.7
Bilmiyorum	111	13.8
Trafik ışıkları	111	13.8
Trafik kazası	47	5.8
Kurallara uymak	45	5.6
Yol	42	5.2
Araba kullanmak	39	4.9
Trafik polisi	36	4,5
Karşıya geçmek	19	2.4
Diğer	20	2,5

Çocukların trafik algısında %25.9’la ilk sırada, yolda arabaların sıkışması, yani trafik sıkışıklığı yer almaktadır. Bir sorun olan trafik sıkışıklığının çocukların trafik olgusunun temelini oluşturduğu görülmektedir. Çocukların %15,7’sinin trafik denilince akıllarına “arabaların gittiği yer” yani yollar gelmektedir. Ne yazık ki %13,8’inin trafik hakkında bilgileri bulunmamaktadır. Dördüncü sırada verilen cevap “trafik ışıkları”, beşinci sırada ise “trafik kazası”dır. Aynı trafik sıkışıklığı gibi bir sorun olan trafik kazasının da çocukların trafik algısına yerleştiği görülmektedir.

Çocuklara “Trafik kurallarına uymazsak ne olur?” diye sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 2’de özetlenmiştir.

Tablo 2

“Trafik Kurallarına Uymazsak Ne Olur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Kaza olur	402	50.0
Ceza alırız	287	35.7
Polis kızar	48	6.0
Bilmiyorum	46	5,7
Diğer	21	2.6

Tablo 2’ye göre 402 çocuk trafik kurallarına uyulmadığı takdirde kaza olacağını düşünmektedir. Ceza alırız ve polis kızar cevaplarının çokluğu da çocukların cezalandırılmaktan korktukları için kurallara uyulması gerektiğini düşündüklerini göstermektedir. Çocuklara “Trafik polisi kimdir?” diye sorulmuş verilen cevaplar Tablo 3’de özetlenmiştir.

Tablo 3

“Trafik Polisi Kimdir?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Polistir	183	22,8
Ceza verendir	163	20,3
Bilmiyorum	115	14,3
Trafiğin akışını ve güvenliğini sağlar	85	10,6
Arabaları durdurur, insanlar geçer	70	8,7
Diğer (amca, şapkalı adam, iyi bir adam, kötü bir adam, beyaz eldivenli adam, vb)	188	23.4

Çocukların trafik polisini ilk sırada sadece polis olarak algıladıkları görülmektedir. 163 çocuk tarafından trafik polisi “cezalandırıcı kişi” olarak algılanmaktadır. 155 çocuk ise trafik polisi hakkında diğerlerine göre daha bilinçli cevaplar (trafiğin akışını ve güvenliğini sağlar- arabaları durdurur, insanlar geçer) vermişlerdir.

Çocuklara “trafik polisi neden ceza yazar?” diye sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 4’te gösterilmiştir.

Tablo 4

“Trafik Polisi Neden Ceza Yazar?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Trafik kurallarına uymayınca	195	24.3
Hızlı araç kullanınca	132	16,4
Kırmızı ışıkta geçince	123	15,3
Kaza olunca	92	11,4
Bilmiyorum	60	7,5
Sinirliyse	32	4.0
Çocuklar ön koltuğa oturunca	32	4.0
Bir daha hata yapmayalım diye	19	2.4
Para almak için	12	1.5
Diğer (yanlış yola girince, yanlış park edince, araç muayenesi yaptırmayınca, vb)	107	13.2

Tablodan, çocukların “trafik kurallarına uymayınca” polisin ceza yazacağı farkında oldukları ve bu kurallardan en akıllarında kalanlarının hızlı araç kullanmak ve kırmızı ışıkta geçmek olduğu anlaşılmaktadır. 32 çocuğun “sinirliyse”, 12 çocuğun ise “para almak için” cevabını vermesi bu çocuklara “trafik polisi” kavramının olumsuz yansıtıldığının belirtisidir.

Çocuklara “trafik lambasında hangi renkler var ve anlamları ne?” diye sorulmuş” verilen cevaplar Tablo 5’te gösterilmiştir.

Tablo 5

“Trafik Lambasında Hangi Renkler Var ve Anlamları ne?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Doğru biliyor	614	76.4
Bilmiyor	120	14.9
Renkleri biliyor, anlamlarını bilmiyor	70	8.7

Tablo incelendiğinde 190 çocuğun trafik ışıklarını bilmedikleri ya da eksik bildikleri görülmektedir. Trafikle ilgili bu temel bilgi çocukların yaklaşık dörtte biri tarafından bilinmemektedir.

Çocuklara “arabada hangi koltukta oturuyorsun?” diye sorulmuş” verilen cevaplar Tablo 6’da gösterilmiştir.

Tablo 6

“Arabada Hangi Koltukta Oturuyorsun?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Arka koltuk	702	87.3
Ön koltuk	54	6.7
Bazen ön bazen arka koltuk	48	6.0

Çocukların %87,3’ünün arka koltuğa oturuyor olması son derece olumlu bir gelişmedir. Çünkü 2002 senesinde yapılan benzer bir anket çalışmasında bu oran %60 olarak tespit edilmiştir (Hatipoğlu, 2002: 501). Bazen öne bazen arkaya oturan 48 çocukla yapılan birebir görüşmelerde; çocuklar, annesi/babası izin verirse öne, uzun yolda arkaya, kısa yolda öne, polis yoksa öne oturduklarını ifade etmişlerdir.

Arabanın arka koltuğunda yolculuk eden çocuklara “neden arka koltukta oturuyorsun?” diye sorulmuş” verilen cevaplar Tablo 7’de gösterilmiştir.

Tablo 7

“Neden Arka Koltuğa Oturuyorsun?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Önde oturursam polis ceza yazar	207	29,5
Arka koltuk daha güvenli	188	26,8
Bilmiyorum	122	17,4
Ön koltukta büyükler oturur	103	14,7
Ailem önde oturmama izin vermez	82	11,6

“Arka koltuk daha güvenli” ve “ön koltukta büyükler oturur” cevabını veren 291 çocuk yani çocukların %41,5’i arka koltuğa neden oturması gerektiğinin bilincindedir. Ancak çocukların %58,5’i annesi/babası izin verse ya da polis korkusu olmasa öne oturmak için can atmaktadır.

Çocuklara “arabada annen/baban emniyet kemeri takıyorlar mı?” diye sorulmuş” verilen cevaplar Tablo 8’de özetlenmiştir.

Tablo 8

“Annen/Baban Emniyet Kemeri Takıyorlar Mı?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Takıyor	470	58,4
Takmıyor	82	10,2
Uzun yolda takıyor	60	7,5
Polis görünce takıyor	51	6,3
Bilmiyorum	141	17,6

Çocukların %82,4’ünün anne/babalarının araca bindiğinde emniyet kemerini takıp takmadıklarını gözlemledikleri görülmektedir. Çocukların %58,4’ü anne/babasının emniyet kemeri taktığını söylemiştir. Çocukların %13,8’i anne/babalarının bu konudaki yanlış ve tutarsız uygulamalarından dolayı emniyet kemerinin duruma göre takılabileceğini düşünmektedir.

Çocuklara, “trafik kazası nasıl olur?” diye sorulmuştur. Verilen cevaplar Tablo 9’da özetlenmiştir.

Tablo 9

“Trafik Kazası Nasıl Olur?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
İki araba çarpışır	309	38,3
Arabalar hızlı giderse	135	16,8
Dikkat edilmezse	94	11,7
Bilmiyorum	78	9,7
Araba kırmızı ışıkta geçerse	66	8,2
Araba insana çarparsa	65	8,1
Diğer	57	7,2

Çocukların trafik kazası algısının iki arabanın çarpışması olarak yoğunlaştığı görülmektedir. Verilen cevaplarda, arabanın insana çarpması %8,1’le son sırada çıkmıştır. Oysa bu yaşta çocukların trafikte yaya olarak daha fazla kazaya maruz kaldıkları bilinmektedir.

Çocuklara “bir arkadaşın, hadi yolda top oynayalım dedi, kabul eder misin?” diye sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 10’da özetlenmiştir.

Tablo 10

“Bir Arkadaşın, Hadi Yolda Top Oynayalım Dedi, Kabul Eder misin?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Hayır, bana araba çarpabilir	504	62,7
Hayır, annem/babam izin vermez	135	16,8
Evet	95	11,8
Hayır, kaybolabilirim	36	4,5
Hayır topuma araba çarpabilir	34	4,2

Çocukların %62,7’sinin kendisine araba çarpabilir düşüncesiyle yolda top oynamaması gerektiğinin bilincinde olduğu görülmektedir. Çocukların %16,8’i tehlikenin farkında olmayıp, ailesinin izin vermemesi nedeniyle yolda top oynamamaktadır. En dikkat çekici cevap ise çocukların %4,2’sinin yolda top oynarsa kendine değil de toplarına zarar geleceğini düşünmesidir.

Çocuklara “şimdi koşmaya başlasan dur der demez hemen durabilirsin değilmi, peki arabada sürücü frene basınca senin gibi hemen durabilir mi?” diye sorulmuş, verilen cevaplar Tablo 11’de gösterilmiştir.

Tablo 11

“Sürücü Frene Basınca Senin Gibi Hemen Durabilir Mi?” Sorusuna Verilen Cevaplar

Cevaplar	Sayı	Yüzde (%)
Hayır, duramaz	469	58,3
Evet, hemen durabilir	305	38,0
Yerde kar/yağmur varsa duramaz	20	2,5
İyi arabaysa durur, kötü arabaysa duramaz	10	1,2

Türkiye genelinde verilen cevaplar incelendiğinde, 305 çocuğun sürücünün frene basar basmaz durabileceğini düşündüğü görülmektedir.

Sonuç ve Öneriler

Türkiye’de okul öncesi çocukların trafik bilgi ve algılarının belirlenmesi için yapılan bu çalışmadan da görüldüğü üzere;

Çocukların trafik konusundaki bilgileri son derece yetersizdir. Aileleri ve okullar tarafından en fazla öğretilen trafik ışıkları ve anlamları bilgisi bile tam olarak yerleşmemiştir.

Çocukların büyük bir çoğunluğu trafik içinde tek başlarına olduklarında kendilerine bir zarar gelebileceğini düşünmemektedir.

Çocuklar trafikte kendilerine birebir ezberletilenden daha çok gördükleri ve yaşadıkları durumları özümsemektedirler (Trafik kelimesi algısının “trafik sıkışıklığı” olması gibi).

Çocuklar trafik içinde anne/babalarının hâl ve hareketlerini son derece iyi gözlemlemekte ve her konuda olduğu gibi trafik kurallarına uymak konusunda da onların davranışlarını rol model almaktadırlar. Ailelerin yaptıkları kural ihlallerine getirdikleri açıklamalar ne kadar yanlış olursa olsun çocuklar tarafından birebir kabullenilmektedir.

Birtakım trafik kuralları çocuklara “uymazsak ne olur?” şeklinde bir açıklama yapılmadan, “polis kızar” söylemiyle dikte edildiği için, çocuklar sadece polis korkusu yaşadıkları için kurallara uymaya çalışmaktadırlar.

Polis korkusuyla trafik kurallarına uymaya çalışmak, bazı çocuklarda polise karşı bir antipati duygusu oluşmasını sağlamıştır.

Trafik konusunda, bireyin yaşamının her evresinde alacağı eğitim bir şeyler kazandırmakla birlikte, çocuğun doğduğu günle, temel eğitime başladığı altı yaş arasındaki dönemi kapsayan ve kişiliğin şekillendiği gelişim ve eğitim süreci olarak tanımlanabilen okul öncesi dönemde alacağı bilinçli trafik eğitimi, bireyin trafik kurallarına uymayı bir alışkanlık ve yaşam biçimi olarak görebilmesini sağlayacaktır. Bunun sağlanabilmesi için yapılabilecekler aşağıda özetlenmiştir:

Anaokulu ve kreşlerde trafik eğitimi sadece yılın bir haftasında (Trafik Haftası) kısıtlı imkânlarla ve sınıf ortamında verilmektedir. Bunun önüne geçilebilmesi için ise anaokulu ve kreşlerde yılın sadece bir haftası yerine tüm seneye yayılacak şekilde trafik eğitimi verilmeli, yapılan eğitim-öğretim planlarının buna göre düzenlenmesi gerekmektedir.

Çocukların ezberden çok, oyun oynayarak, resim çizerek ve uygulayarak daha iyi öğrendikleri ve bu öğrendikleri trafik bilgilerini uygulayarak pekiştirdikleri göz önüne alındığında pratik uygulama yapacakları alanlara sahip olunması önem kazanmaktadır. İl ve ilçelerde, sınıf ortamı veya okul bahçelerinde trafik eğitim alanları bulunmalıdır. Çoğunlukla amacının dışında kullanılan mevcut trafik eğitim parkları ise her okulun bütçesinden dolayı kendine ait özel trafik eğitim pistleri oluşturamayacağı göz önüne alınarak; çocukların sınıf veya okul gezileri şeklinde yararlanabilmesi veya belli zaman

aralıklarında gruplar halinde çocuklara öğrendikleri trafik bilgileri konusunda pratik yapmalarına imkan sağlayacak şekilde düzenlenmeli, sayıları artırılmalı ve kullanımı sürekli hâle getirilmelidir (Özdemir, 2010: 99).

Çalışmadan da görüldüğü gibi, bu yaştaki çocuklar ebeveynlerinin trafik içindeki davranışlarını çok iyi gözlemlemekte ve onların yaptığı her kural ihlalini bir şekilde kabullenmektedirler. Bu sebeple önce ailelerin trafik konusunda bilgilendirilmeleri ve çocuklarını nasıl yönlendirmeleri gerektiği konusunda yardımcı olmak için eğitilmeleri gerekmektedir.

Özellikle görsel medya kuruluşlarının yayın saatlerinin bir kısmında trafikle ilgili eğitici programlara yer vermesi konusunda hükümler, kanun ve yönetmeliklerde yer almasına rağmen bu tarz programlar yayın akışı içerisinde izlenme oranının az olduğu saatlerde verilmekte ve içerik açısından da eksikleri bulunmaktadır. Ailelerin ve çocukların bilgilendirilmesi için yazılı ve görsel medya etkin bir şekilde kullanılmalıdır. Özellikle çocukların sevdiği çizgi film karakterleri ve sevdiği sanatçıların yer aldığı içeriğinde bazı trafik bilgilerinin aktarıldığı çizgi film, animasyon veya kısa film şeklinde programlar düzenlenip televizyonlarda yayınlanmalı veya internet ortamında herkesin ulaşabileceği şekilde verilmelidir.

Okul öncesi çocuklarda oyun oynama ve bisiklet kullanmanın yaygın olduğu düşünüldüğünde yetersiz bilgi ve tecrübeye sahip olan çocukların trafik tehlikesine daha çok maruz kalmasının önlenmesi ve trafik kaza tehlikelerinden uzak, güvenli bir oyun alanı ve bisiklet kullanmalarını için özel olarak yapılmış güvenli bisiklet alanlarının ve oyun alanlarının olması gerekmektedir. Hemen her ilçede bulunan parkların içerisinde veya trafik eğitim parklarının bünyesinde bu tarz oyun ve bisiklet alanları oluşturulmalıdır.

Yürümeye başladığı andan başlayarak çocukların trafik konusunda eğitim ve yönlendirilmesi bu çocukların trafik kazalarında yaşamlarını yitirme risklerini azaltacağı gibi, 15-20 yıl sonrasının yayalarının ve sürücülerinin de eğitilmiş, bilinçli ve sorumluluk sahibi olmasını sağlayacaktır.

Kaynakça

- Ozdemir Ç., Cakiroglu M., Bayılmış C., Ekiz H., (2004). *Teknolojik gelişme için eğitimin önemi ve internet destekli öğretimin eğitimdeki yeri*. The Turkish Online Journal of Educational Technology, Volume 3, 144-147.
- Hatipoğlu, S., (2002). *Okul öncesi çocuklarda trafik eğitiminin gerekliliği*. Uluslararası Trafik ve Yol Güvenliği Kongresi Bildiriler Kitabı, 501-507.
- Tütüncü, M., (2001). *Türkiye'de örgün eğitim sistemi içinde trafik eğitiminin önemi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Sönmez, V., (1991). *Okul öncesi ve temel eğitimde trafik eğitiminin önemi*. 1. Trafik Şurası Bildirileri, EGM Trafik Daire Başkanlığı 30-31 Temmuz, Ankara, 392-393.
- Alisinanoğlu, F., Akduman, G., Güven, G., (2009). *Çocuklar ve trafik kazaları*. *Ulaşım ve Trafik Güvenliği Dergisi*, C.3, S.1, 16-19.
- Pampal, S., Hatipoğlu, S., Arıkan, E., (1997). *Ulaşım ve trafik*. *Ulaşım-Trafik Kongresi Bildiriler Kitabı*, Ankara, 307.
- Emniyet Genel Müdürlüğü, (1999). *Trafik güvenliği hakkında derlemeler ve trafik kültürü I*. Trafik Hizmetleri Başkanlığı, Trafik Araştırma Merkez Müdürlüğü Yayınları, Ankara.
- Yelmen, Y., (2010). *Türkiye'de okul öncesi çocukların trafik bilgi ve alışkanlıklarının belirlenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Özdemir, S., (2010). *Türkiye'de örgün eğitim sistemi içerisinde trafik eğitiminin durumu; Avrupa ve Dünya ülkeleri ışığında değiştirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Güvenlik Bilimleri Enstitüsü, Ankara.